00288264

C22/5/30

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

សំណុំរឿងលេខ	៖	០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/~~ក.ស.ច.ស (អបជ ១៧)~~
កាលបរិច្ឆេទនៃការបញ្ជូន	៖	ថ្ងៃទី១៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៩
ភាគីបញ្ជូន	៖	ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា
ភាសាដើម	៖	អង់គ្លេស
ប្រភេទឯកសារ	៖	សាធារណៈ

ឯកសារដើម
ORIGINAL DOCUMENT/DOCUMENT ORIGINAL
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទទួល (Date of receipt/Date de reception): 16 / 03 / 2009
ម៉ោង (Time/Heure): 15:30
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: C.A. Ny

ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងពាក្យសុំរបស់ អៀង សារី ឲ្យពិនិត្យលើវេជ្ជបណ្ឌិតម្នាក់នៅពេលសវនាការផ្ទាល់មាត់ លើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់គាត់ស្តីពីការបន្តថិរវេលានៃការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន

បញ្ជូនដោយ៖

ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា៖

លោកស្រី ជា លាង

លោក Robert PETIT

លោក យ៉េត ចរិយា

លោក William SMITH

លោក តាន់ សេណារ៉ុង

លោក Anees AHMED

ចែកចាយជូន៖

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ៖

ចៅក្រម ប្រាក់ គីមសាន, ប្រធាន

ចៅក្រម Rowan DOWNING

ចៅក្រម ន៍យ ថុល

ចៅក្រម Katinka LAHUIS

ចៅក្រម ហួត វុទ្ធី

មេធាវីការពារក្តីរបស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍/ជនត្រូវចោទឈ្មោះ អៀង សារី៖

លោក អាង ឧត្តម

លោក Michael G. KARNAVAS

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date/Date de certification): 17 / 03 / 2009
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: C.A. Ny

១. សេចក្ដីផ្ដើម

១. នៅក្នុងពាក្យសុំលើកទីពីរ ("ពាក្យសុំលើកទីពីរ") របស់ខ្លួន ដែលបានដាក់នៅថ្ងៃទី១២ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៩ ដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ស្នើឲ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះ កោះហៅវេជ្ជបណ្ឌិតម្នាក់ឈ្មោះ Paulus Falke ដើម្បីផ្ដល់ភស្តុតាងតាមរយៈប្រព័ន្ធវីដេអូ ក្នុងឋានៈជាអ្នកជំនាញផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រជាអ្នកប្រកបមុខវិជ្ជាពេទ្យទូទៅម្នាក់ ដោយមានមូលដ្ឋាននៅលើសេចក្ដីសង្ខេបមួយ ("សេចក្ដីសង្ខេប") ដែលធ្វើឡើងដោយឯកឯង និងយ៉ាងប្រញាប់ប្រញាល់ ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយខ្លួនគាត់អំពីរបាយការណ៍វេជ្ជសាស្ត្រមុនៗរបស់ដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍[1] ។ ពាក្យសុំលើកទីពីរនេះត្រូវបានដាក់ក្នុងរយៈពេលចំនួនមួយខែ គិតពីការច្រានចោលនូវពាក្យសុំលើកទីមួយរបស់ដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ("ពាក្យសុំលើកទីមួយ") ស្នើឲ្យកោះហៅវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ដដែលនេះឲ្យធ្វើជា "សាក្សី" ("ដីកាសម្រេចច្រានចោលលើកទីមួយ")[2] ។ ពាក្យសុំលើកទីពីរនេះក៏ត្រូវបានដាក់ក្នុងអំឡុងពេលតែប៉ុន្មានសប្ដាហ៍ប៉ុណ្ណោះ បន្ទាប់ពីការច្រានចោលនូវសំណើដែលមានលក្ខណៈចម្រុះរបស់ដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ("សំណើចម្រុះ") ដែលគាត់បានស្វែងរកធ្វើការកោះហៅ៖ (ទី១) <u>គ្រប់</u>វេជ្ជបណ្ឌិត<u>ទាំងអស់</u>ពីមន្ទីរពេទ្យកាល់ម៉ែត ដែលធ្លាប់បានពិនិត្យគាត់ក្នុងរយៈកាលដប់ប្រាំ (១៥) ខែចុងក្រោយនៃការឃុំខ្លួន ។ (ទី២) វេជ្ជបណ្ឌិតដែលប្រចាំការនៅ អ.វ.ត.ក និង (ទី៣) វេជ្ជបណ្ឌិត LAFONT និងវេជ្ជបណ្ឌិត លើវ ឈិញ ដែលធ្លាប់បានពិនិត្យដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ នៅរយៈពេលប៉ុន្មានខែកន្លងទៅនេះ[3] ។

---

[1] *ករណីរបស់ អៀង សារី,* សំណើជាបន្ទាន់របស់លោក អៀង សារី សុំឲ្យលោកវេជ្ជបណ្ឌិត Paulus Falke ផ្ដល់ភស្តុតាងកោសលវិច័យ នៅក្នុងអំឡុងពេលសវនាការផ្ទាល់មាត់ ស្ដីពីការឃុំខ្លួនផ្ទាល់មាត់នៅថ្ងៃទី២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៩, ចុះថ្ងៃទី ១២ មីនា ២០០៩ [*ចាប់ពីនេះតទៅហៅថា* ពាក្យសុំលើកទីពីរ] ។

[2] *ករណីរបស់ អៀង សារី,* សេចក្ដីសម្រេចជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៃសេចក្ដីសម្រេចដោយផ្ទាល់មាត់ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩ លើសំណើដែលបានដាក់ជូននៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះក្នុងពេលសវនាការ, ចុះថ្ងៃទី២៧ កុម្ភៈ ២០០៩, C22/5/24, ERN 00285102-00285104 [*ចាប់ពីនេះតទៅហៅថា* ដីកាសម្រេចច្រានចោលលើកទីមួយ] ។

[3] *ករណីរបស់ អៀង សារី,* សំណើរបស់លោក អៀង សារី សុំឲ្យកោះអញ្ជើញអ្នកឯកទេសវេជ្ជសាស្ត្រដើម្បីផ្ដល់ភស្តុតាងនាពេលសវនាការដេញដោលផ្ទាល់មាត់ស្ដីពីការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន, ចុះថ្ងៃទី៩ កុម្ភៈ ២០០៩, C22/5/11, ERN 00279185-00279190, [*ចាប់ពីនេះតទៅហៅថា* សំណើចម្រុះ] ។ *ករណីរបស់ អៀង សារី,* សេចក្ដីសម្រេចលើសំណើរបស់លោក អៀង សារី សុំឲ្យកោះ

២. សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្នើឱ្យ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ច្រានចោលនូវពាក្យសុំលើកទីពីរនេះ ដោយហេតុថា ក្នុងចំណោមហេតុផលទាំងឡាយនោះមាន៖ ទី១) ដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍មិនបានដាក់ឯកសារថ្មីណាមួយ ឬមិនបានលើកបង្ហាញនូវកាលៈទេសៈផ្លាស់ប្ដូរដ៏សំខាន់ណាមួយសម្រាប់ឱ្យ អង្គបុរេជំនុំជម្រះធ្វើការពិចារណាឡើងវិញលើដីកាសម្រេចច្រានចោលលើកទីមួយ របស់ខ្លួននោះឡើយ ។ ទី២) ទោះបីជាអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ទទួលយកនូវពាក្យសុំលើកទីពីរនោះក៏ ពាក្យសុំលើកទីពីរ មិនស្របទៅតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ដែលជាទីសំអាងក្នុងការដាក់ពាក្យសុំនោះឡើយ ។ ទី៣) វេជ្ជបណ្ឌិត Falke មិនមានគុណវុឌ្ឍិជាអ្នកជំនាញទេ ។ (ទី៤) ទោះបីជា វេជ្ជបណ្ឌិត Falke សមនឹងទទួលបានថាជាអ្នកជំនាញក៏ដោយក៏ របាយការណ៍សង្ខេបរបស់គាត់មិនមានគុណវុឌ្ឍិជារបាយការណ៍ជំនាញដែរ និងទី៥) ពាក្យសុំលើកទីពីរនេះគឺមានលក្ខណៈខ្ជះខ្ជាយ និងធ្វើឱ្យអន្តរាយដល់សេដ្ឋកិច្ចតុលាការថែមទៀតផង ។

២. សេចក្ដីសំអាង

ពាក្យសុំមិនត្រូវទៅតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសម្រាប់ការពិចារណាឱ្យមានសេចក្ដីសម្រេចឡើងវិញ

៣. ដោយមានការលើកឡើងនូវករណីយុត្តិសាស្ត្រ នៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី ("ICTY") អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានសម្រេចថាខ្លួនអាចពិចារណាលើសេចក្ដីសម្រេចរបស់ខ្លួនឡើងវិញថាតើ៖ ក) កាលៈទេសៈផ្លាស់ប្ដូរណាមួយដែរឬទេ ។ ខ) សេចក្ដីសម្រេចលើកមុនខុស ឬក៏ គ) វាបណ្ដាលឱ្យមានអយុត្តិធម៌[4] ។ ដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍

អញ្ជើញអ្នកឯកទេសវេជ្ជសាស្ត្រដើម្បីផ្ដល់ភស្តុតាងនាពេលសវនាការវេញដោយផ្ទាល់មាត់ស្ដីពីការឃុំខ្លួនបណ្ដោះអាសន្ន, ចុះថ្ងៃទី២៣ កុម្ភៈ ២០០៩, C22/5/18, ERN 00282884-00282888 ។

[4] *ករណីរបស់ អៀង សារី*, សេចក្ដីសម្រេចលើពាក្យសុំពិចារណាសារជាថ្មីអំពីសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងការថ្លែងប្រាស្រ័យជូនអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដោយខ្លួនឯង, ចុះថ្ងៃទី២៨ សីហា ២០០៨, C22/1//68, ERN 00221475-00221484, កថាខណ្ឌទី ២៥ [*ចាប់ពីនេះតទៅ ហៅថា* សេចក្ដីសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់ សេង ធារី] ដែលលើកឡើងអំពី *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Garlic*, សេចក្ដីសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់អយ្យការស្នើសុំប្ដឹងឧទ្ធរណ៍, សំណុំរឿងលេខ IT-98-29-AR73, លាលាឧទ្ធរណ៍ ICTY, ចុះថ្ងៃទី១៤ ធ្នូ ២០០៦, កថាខណ្ឌទី ១៣ ។

មិនបានបង្ហាញថា លក្ខខណ្ឌណាមួយក្នុងចំណោមលក្ខខណ្ឌទាំងនេះ សមស្របទៅនឹងពាក្យសុំលើកទីពីរ នេះទេ ។

i) <u>មិនមានកាលៈទេសៈផ្លាស់ប្តូរណាមួយនោះទេ</u>

៤. ដើម្បីឱ្យពាក្យសុំមួយបានទទួលជោគជ័យដោយឈរនៅលើការផ្លាស់ប្តូរកាលៈទេសៈ ទី១) ត្រូវតែមានអង្គហេតុថ្មី ។ ទី២) អង្គហេតុថ្មីនោះត្រូវតែ មិនត្រូវបានដឹងដោយភាគីដែលដាក់ពាក្យសុំ នៅពេលចាប់ផ្តើមដំបូងនៃដំណើរការនីតិវិធី ។ ទី៣) កង្វះខាតនូវការស្រាវជ្រាវអង្គហេតុ ត្រូវតែមិនបណ្តាលមកពីកង្វះខាតនៃការយកចិត្តទុកដាក់ហ្មត់ចត់នៃភាគីដែលដាក់ពាក្យសុំ និងទី៤) គេត្រូវតែបង្ហាញថា អង្គហេតុថ្មីនោះអាចជាកត្តាដាច់ខាត ក្នុងការឈានទៅដល់សេចក្តីសម្រេចពីដំបូង[5] ។

៥. ដីកាសម្រេចច្រានចោលលើកទីមួយ បានបដិសេធលើពាក្យសុំលើកទីមួយរបស់ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលសុំឱ្យគេ "អនុញ្ញាតឱ្យវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ផ្តល់នូវភស្តុតាង នៅពេលសវនាការផ្ទាល់មាត់"[6] ។ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ មិនបានលើកឡើងនូវការផ្លាស់ប្តូរកាលៈទេសៈដ៏សំខាន់ណាមួយ ដែលជាការចាំបាច់សម្រាប់ឱ្យមានការពិចារណាឡើងវិញលើដីកាសម្រេចច្រានចោលលើកទីមួយ ។ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ក៏មិនបានលើកឡើងថា ដីកាសម្រេចច្រានចោលលើកទីមួយមានកំហុសឆ្គង ឬបណ្តាលឱ្យមានអយុត្តិធម៌ទេ ។ ពាក្យសុំលើកទីមួយ ត្រូវបានច្រានចោលនូវការលើកឡើងរបស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលថាវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ត្រូវបានស្វែងរកឱ្យមានការកោះហៅធ្វើជា "សាក្សីម្នាក់ និងមិនមែន [...] ជាអ្នកជំនាញម្នាក់

[5] *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Barayagwiza,* សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់អយ្យការសុំឱ្យពិនិត្យ ឬពិចារណាឡើងវិញ, សំណុំរឿងលេខ ICTR-97-19-AR72, លាលាឧទ្ធរណ៍ ICTR, ចុះថ្ងៃទី៣១ មីនា ២០០០, កថាខណ្ឌទី ៥១ ។

[6] *ករណីរបស់ អៀង សារី,* សំណើរបស់លោក អៀង សារី សុំឱ្យដាក់បញ្ចូលបន្ថែមនូវរបាយការណ៍វេជ្ជសាស្ត្ររបស់វេជ្ជបណ្ឌិត Paulus Falke ទៅក្នុងសំណុំរឿង និងសំណើសុំអនុញ្ញាតឱ្យវេជ្ជបណ្ឌិត Paulus Falke ដើម្បីផ្តល់ភស្តុតាងតាមរយៈការផ្សាយបន្តផ្ទាល់តាមរូបភាពវីដេអូ (videolink) នាពេលសវនាការថ្ងៃទី២៦ កុម្ភៈ ២០០៩, ចុះថ្ងៃទី២០ កុម្ភៈ មីនា ២០០៩, C22/5/16, ERN 00283206-00283208 [*ចាប់ពីនេះតទៅហៅថា* ពាក្យសុំលើកទីមួយ] ។

00288268

នោះទេ"[7] ។ នៅក្នុងពាក្យសុំលើកទីពីរ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ បានពឹងផ្អែកលើឯកសារដូចគ្នា ដែលធ្លាប់បានដាក់នៅក្នុងពាក្យសុំលើកទីមួយ ។ ការល្អប្រសើរឡើងមានតែមួយគត់នៅក្នុង ពាក្យសុំលើកទីពីរ - មិនមានសារៈសំខាន់អ្វី - គឺថាពាក្យសុំលើកទីពីរ បានស្វែងរកឱ្យមានការ កោះហៅវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ឱ្យធ្វើជាអ្នកជំនាញម្នាក់ផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ[8] ។

៦. ដោយសង្ខេបទៅ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ មិនបានចោទប្រកាន់ថាមានការបង្ហាញតិចតួចអំពីការ ផ្លាស់ប្តូរកាលៈទេសៈសំខាន់ណាមួយឡើយ ដែលតម្រូវឱ្យមានការពិចារណាឡើងវិញអំពី ដីកាសម្រេចច្រានចោលលើកទីមួយ របស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះនោះឡើយ ។ ហេតុដូច្នេះ ការពិចារណាឡើងវិញ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យមាននោះឡើយ ។

ii) ដីកាសម្រេចច្រានចោលលើកទីមួយ មិនខុសទេ

៧. តាមផ្លូវតុលាការ អំណាចក្នុងពិចារណាសេចក្តីសម្រេចអ្វីមួយឡើងវិញ គឺមានលក្ខណៈជាការ សម្រេចចិត្ត (discretionary) ។ នៅក្នុងកាលៈទេសៈពិសេស សេចក្តីសម្រេចមួយអាចត្រូវ បានពិចារណាឡើងវិញ បើ "ការពិចារណាមានហេតុផលច្បាស់លាស់អំពីកំហុសឆ្គង ត្រូវបាន លាតត្រដាង"[9] ។ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ មិនបានបង្ហាញអំពីវត្តមាននៃកាលៈទេសៈពិសេស ចាំបាច់ដែលតម្រូវឱ្យមានការប្រើប្រាស់នូវសេរីភាពក្នុងការសម្រេច (discretion) នោះទេ ។ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ថែមទាំងមិនបានរៀបចំបង្ហាញអំពី "កំហុសឆ្គងដ៏ច្បាស់លាស់" ណាមួយ ទៅលើដីកាសម្រេចច្រានចោលលើកទីមួយ របស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះដែរ ។

iii) ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ មិនបានបង្ហាញថា ដីកាសម្រេចច្រានចោលលើកទីមួយ បណ្តាលឱ្យមានអយុត្តិធម៌ នោះទេ

---

[7] ដីកាសម្រេចច្រានចោលលើកទីមួយ, កថាខណ្ឌទី ២ ។

[8] ពាក្យសុំលើកទីពីរ, កថាខណ្ឌទី ៥ ។

[9] សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់ សេង ធារី, កថាខណ្ឌទី ២៥ ។

៨. ដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ មិនបានបង្ហាញថា ដីកាសម្រេចច្រានចោលលើកទីមួយបណ្ដាលឱ្យមានអយុត្តិធម៌ទេ ឬមួយក៏ថា បើសេចក្ដីសម្រេចនោះមិនត្រូវបានពិចារណាឡើងវិញ ខ្លួននឹងទទួលរងនូវការខាតបង់ដែលមិនអាចជួសជុលបាន និងបុរេវិនិច្ឆ័យនោះដែរ ។ ហេតុដូច្នេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា សន្និដ្ឋានថា ការពិចារណាឡើងវិញអំពីដីកាសម្រេចច្រានចោលលើកទីមួយរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ មិនត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យទេ ។

ពាក្យសុំមិនត្រូវទៅតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ ដែលជាទីសំអាងក្នុងការដាក់ពាក្យសុំនោះឡើយ

៩. ពាក្យសុំលើកទីពីរ ត្រូវបានដាក់ដោយបានអះអាងទៅលើវិធាន ៣១ ឱ្យចាត់ទុកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ថាជា "អ្នកជំនាញ" ម្នាក់ ។ ពាក្យសុំនេះ បើដូចដែលបានដាក់បង្ហាញដូច្នេះ នោះវាគឺមានការកាត់យល់ខុសហើយ (misconceived) ។

១០. វិធាន ៣១ បានចែងអំពីសកម្មភាពមួយចំនួនដែលត្រូវបំពេញ មុននឹងជនណាម្នាក់ត្រូវបានតែងតាំងឱ្យធ្វើជា "អ្នកជំនាញ" ហើយនិងជំនាញរបស់គាត់ត្រូវបានទទួលយកដោយអង្គជំនុំជម្រះនេះ ។ ឧទាហរណ៍៖ ក) អ្នកជំនាញ ត្រូវបានតែងតាំងដោយដីកាសម្រេចរបស់អង្គភាពតុលាការដែលពាក់ព័ន្ធនៃអង្គជំនុំជម្រះនេះ[10] ។ ខ) អ្នកជំនាញ ត្រូវបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួនក្រោមការឃ្លាំមើលរបស់អង្គភាពតុលាការទាំងនោះ[11] ។ គ) ដីកាតែងតាំងរបស់អ្នកជំនាញ ត្រូវមានចែងឱ្យច្បាស់អំពីភារកិច្ច និងថិរវេលាបំពេញការងារ[12] ។ល។ មិនមានលក្ខខណ្ឌតម្រូវណាមួយក្នុងចំណោមលក្ខខណ្ឌតម្រូវទាំងនេះ ត្រូវបានបំពេញនោះទេនៅក្នុងករណីរបស់វេជ្ជបណ្ឌិត Falke ។ នៅក្នុងពាក្យសុំលើកទីពីរនេះ ក៏មិនច្បាស់លាស់ផងដែរ អំពីថាតើដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ មានបំណងចង់ដាក់សេចក្ដីសង្ខេបដែលធ្វើឡើងដោយវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ថាជារបាយការណ៍ជំនាញ ឬមួយក៏ស្វែងរកនូវដីកាសម្រេចតែងតាំង

---

[10] វិធានផ្ទៃក្នុង, វិធាន ៣១.៣ [*ចាប់ពីនេះតទៅហៅថា* វិធាន] ។

[11] វិធាន, វិធាន ៣១.៤ ។

[12] វិធាន, វិធាន ៣១.៣ ។

អ្នកជំនាញពីសំណាក់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដើម្បីស្វែងរកនូវរបាយការណ៍ជំនាញថ្មីមួយពីវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ។

១១. បើតាមការសំអាង បើពាក្យសុំលើកទីពីរនេះ ត្រូវបានពិចារណាថាត្រូវបានដាក់ទៅតាមវិធាន ៣២ នោះជាថ្មីម្តងទៀត ពាក្យសុំនោះមិនបានបំពេញនូវលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលបានតម្រូវទេ ។ ឧទាហរណ៍ តាមវិធាន ៣២ អ្នកជំនាញដែលធ្វើការពិនិត្យផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រដល់ចុងចោទ៖ ក) អាចត្រូវបានតែងតាំងដោយអង្គភាពតុលាការណាមួយនៃអង្គជំនុំជម្រះនេះតែប៉ុណ្ណោះ ។ ខ) ការតែងតាំងត្រូវតែស្របទៅតាមសេចក្តីបង្គាប់ដែលមានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ ។ គ) អ្នកជំនាញ ត្រូវផ្តល់ជូននូវរបាយការណ៍ <u>បន្ទាប់ពី</u> ចុងចោទបានទទួលនូវ "ការត្រួតពិនិត្យផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ វិកលចរិក ឬ ចិត្តសាស្ត្រ" ដោយអ្នកជំនាញ ។ មិនមានលក្ខខណ្ឌតម្រូវណាមួយក្នុងចំណោមលក្ខខណ្ឌតម្រូវទាំងនេះ ត្រូវបានបំពេញនោះទេ នៅក្នុងករណីរបស់វេជ្ជបណ្ឌិត Falke ។

១២. ហេតុដូច្នេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្នើឱ្យ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បដិសេធពាក្យសុំលើកទីពីរនេះចោល ដោយហេតុថា ពាក្យសុំនេះគឺមានលក្ខណៈកាត់យល់ខុស (misconceived) ទៅតាមផ្លូវច្បាប់ ។

វេជ្ជបណ្ឌិត Falke មិនមានគុណវុឌ្ឍិជា "អ្នកជំនាញ" នៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនេះទេ

១៣. យុត្តិសាស្ត្រអន្តរជាតិ តម្រូវឱ្យភាគីដែលកំពុងអំពាវនាវ (calling party) ប្រាកដក្នុងចិត្តថាជំនាញដែលបានស្នើឡើងមាន "ចំណេះដឹង បទពិសោធន៍ ឬជំនាញចាំបាច់ពិសេសៗ ដែលអាចប្រើប្រាស់តាមចិត្តរបស់ខ្លួន ដើម្បីជួយឱ្យបានជាសក្តានុពលដល់ [អង្គជំនុំជម្រះតុលាការ] ក្នុងការយល់ដឹង ឬក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេច" លើបញ្ហាដែលកំពុងតវ៉ា[13] ។ សក្ខីកម្មរបស់

[13] *ព្រះរាជអាជ្ញា ទល់នឹង Milutinovic និងគូកន,* សេចក្តីសម្រេចលើកស្ទួតាងដែលបានស្នើប្រគល់ជូនជាផ្លូវការដោយវេជ្ជបណ្ឌិត Eric Baccard, សំណុំរឿងលេខ: IT-05-87-T, ចុះថ្ងៃទី១៦ មីនា ២០០៧, កថាខណ្ឌទី១៣ ។

អ្នកជំនាញ គឺមានគោលបំណងដើម្បីជួយបំភ្លឺដល់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការ អំពីបញ្ហាបច្ចេកទេសជាក់លាក់មួយចំនួន ដែលទាមទារនូវចំណេះដឹងពិសេស នៅក្នុងផ្នែកជាក់លាក់នោះ[14] ។ ភាពខុសគ្នាមួយក្នុងចំណោមភាពខុសគ្នាទាំងឡាយរវាងសាក្សីជំនាញ និងសាក្សីអង្គហេតុ (fact witness) គឺថា ដោយសារគុណវុឌ្ឍិនៃអ្នកជំនាញដែលខ្លួន អាចផ្តល់នូវមតិយោបល់ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានផ្សេងៗ ព្រមទាំងអាចបង្ហាញមតិ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានទាំងនោះ ជូនអង្គជំនុំជម្រះបាន[15] ។

១៤. ជំនាញរបស់វេជ្ជបណ្ឌិត Falke ប្រសិនបើមាន ក៏មិនសមស្របនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះដែរក្នុងគោលបំណងដើម្បីកោះហៅរូបគាត់ ជាពិសេស៖

i. វេជ្ជបណ្ឌិត Falke មិនធ្លាប់ជួបដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទេ ហើយក៏មិនធ្លាប់មកធ្វើទស្សនកិច្ចនៅមន្ទីរឃុំឃាំង អ.វ.ត.ក ដែរ ។

ii. វេជ្ជបណ្ឌិត Falke មិនធ្លាប់ជួប ហើយក៏មិនធ្លាប់បាននិយាយជាមួយអ្នកជំនាញណាមួយដែលធ្លាប់បានពិនិត្យដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទេ ។ ជាពិសេស គាត់មិនធ្លាប់ជួបជាមួយវេជ្ជបណ្ឌិតប្រចាំការនៅមន្ទីរឃុំឃាំងអ.វ.ត.ក ដែលជាអ្នកបានពិនិត្យដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍យ៉ាងទៀងទាត់ស្ទើរតែជាប្រចាំថ្ងៃនោះទេ តាំងពីពេលចាប់ខ្លួនគាត់មក ។ វេជ្ជបណ្ឌិត Falke មិនធ្លាប់បានឃើញរបាយការណ៍វេជ្ជសាស្ត្រប្រចាំថ្ងៃ ដែលត្រូវបានរាយការណ៍ថាបានរក្សាទុកដោយវេជ្ជបណ្ឌិតប្រចាំការនៅមន្ទីរឃុំឃាំង អ.វ.ត.ក ទេ ។

iii. វេជ្ជបណ្ឌិត Falke ជាអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈទូទៅម្នាក់ចំណែកជម្ងឺដែលទទួលរងការឈឺចាប់ដោយដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍តម្រូវឱ្យមានអ្នកជំនាញពិសេស ដូចជាគ្រូពេទ្យខាងបេះដូង គ្រូពេទ្យខាងតម្រងនោមជាដើម ។ល។ ភាគច្រើននៃអ្នកជំនាញទាំងនេះ ទាំងគ្រូពេទ្យខ្មែរ

---

[14] *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Norman និងគូកន*, សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់ Fofana ដែលបានស្នើឱ្យកោះហៅសាក្សីបន្ថែម, សំណុំរឿងលេខ: SCSL-04-14-T, ចុះថ្ងៃទី១៧ កក្កដា ២០០៦, ទំព័រទី៤ ។

[15] *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Blagojevic និងគូកន*, សេចក្តីសម្រេចលើញត្តិស្នើសុំការចោទប្រកាន់ ឱ្យទទួលយកសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់អ្នកជំនាញ, សំណុំរឿងលេខ: IT-02-60-T, ចុះថ្ងៃទី៧ វិច្ឆិកា ២០០៣, កថាខ័ណ្ឌទី១៩ ។

និងអន្តរជាតិ ធ្លាប់បានប្រគល់ជូនជាផ្លូវការរួចមកហើយ នូវរបាយការណ៍ពិស្តាររបស់អ្នកជំនាញដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿង ។

iv. វេជ្ជបណ្ឌិត Falke មិនមែនជាចិត្តវិទូ គ្រូពេទ្យជំនាញខាងមនុស្សចាស់ ឬគ្រូពេទ្យខាងចិត្តសាស្ត្រនៃតុលាការ ដែលធ្វើឱ្យគាត់មានគុណវុឌ្ឍិក្នុងការផ្តល់មតិយោបល់អំពី (១) សម្បទាសមស្របរបស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដើម្បីចូលរួមនៅក្នុងសវនាការ ឬ (២) ការចូលរួមរបស់គាត់នៅក្នុងកិច្ចការការពារផ្ទាល់ខ្លួនគាត់ឡើយ ។ ទាំងអស់នេះ គឺជាកិច្ចការដែលវេជ្ជបណ្ឌិតបានស្វែងរកដើម្បីផ្តល់មតិយោបល់នៅលើរបាយការណ៍របស់គាត់[16] ។ គាត់មិនសមស្របជាអ្នកជំនាញ ដើម្បីកំណត់អំពីកិច្ចការទាំងអស់នេះទេ ទាក់ទងនឹងច្បាប់ដែលមានចែងនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់ ICTY ក្នុងករណី *Strugar* និង នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គចៅក្រមពិសេសសម្រាប់ទីម័រខាងកើត ក្នុងករណី *Nahak* ឡើយ ។ ករណីទាំងនេះ ត្រូវបានលើកយោងដោយមានការអនុម័តយល់ព្រមដោយ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ក្នុងពេលធ្វើការបដិសេធលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ទាក់ទងនឹងការចាត់តាំងអ្នកជំនាញផ្នែកចិត្តសាស្ត្រម្នាក់ ដើម្បីវាយតម្លៃអំពីសម្បទាក្នុងការចូលរួមសវនាការ[17] ។ នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចនោះចុះថ្ងៃទី២១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានធ្វើការវិភាគលើភស្តុតាងវេជ្ជសាស្ត្រដែលមានស្រាប់ ដើម្បីសម្រេចថា "គ្មានរបាយការណ៍ផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ ឬរបាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញណាមួយបញ្ជាក់ថា ជម្ងឺដែល [ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍] កំពុងតែទទួលរងការឈឺចាប់នោះ មានអនុភាពទៅលើសមត្ថភាពផ្លូវចិត្តរបស់គាត់ឡើយ"[18] ។ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ បានលើកយោងដោយគ្មានបង្ហាញពីការផ្លាស់ប្តូរជាក់ស្តែងអំពីកាលៈទេសៈឡើយ ដែលជាការចាំបាច់ឱ្យមាន

[16] សំណើលើកទីមួយ, ឧបសម្ព័ន្ធ ខ, របាយការណ៍របស់វេជ្ជបណ្ឌិត Paulus Falke, ទំព័រទី១ ។

[17] *ករណីរបស់ អៀង សារី,* សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង សារី ទាក់ទងនឹងការចាត់តាំងអ្នកជំនាញផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ, ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨, A189/I/8, ERN 00233433-00233443, កថាខ័ណ្ឌទី៣៩, ៤០, ៤៦ [*ចាប់ពីនេះតទៅហៅថា* សាលដីការបស់ អ.ប.ជ លើអ្នកជំនាញផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ] ។

[18] សាលដីការបស់ អ.ប.ជ លើអ្នកជំនាញផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ, កថាខ័ណ្ឌទី៤៣ ។ ភាគច្រើនបំផុតនៃរបាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញ និងរបាយការណ៍វេជ្ជសាស្ត្រដែលបានលើកយោងនៅក្នុងសាលដីកានេះ ក៏បានប្រើប្រាស់ដោយវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ដើម្បីចេញនូវសេចក្តីសង្ខេបរបស់គាត់ផងដែរ ។

ការពិចារណាឡើងវិញលើសេចក្ដីសម្រេចដោយអង្គជំនុំជម្រះនោះ និងដើម្បីស្វែងរកអ្នកជំនាញខាងចិត្តសាស្ត្រផ្នែកនីតិវេជ្ជវិទ្យា (forensic psychiatrist) ដែលមានគុណវុឌ្ឍិពិតប្រាកដ (គឺជាជំនាញដែលវេជ្ជបណ្ឌិត Falke មិនមាន) ។

v. "សម្បទាប្លែកពិសេស" ដែលបានលើកយោងទាក់ទងនឹងជំនាញរបស់លោក Falke គឺចំណុចដែលថា គាត់គឺជាវេជ្ជបណ្ឌិតរបស់អង្គភាពនៅមន្ទីរឃុំឃាំង ICTY[19] ។ នេះគឺជាគុណវុឌ្ឍិមិនមានលក្ខណៈពិសេសអ្វីឡើយទៅនឹងបរិបទបច្ចុប្បន្ន ហើយការពិត ក៏មិនមែនធ្វើឱ្យគាត់ពិសេសប្លែកពីគេដែរ ។ ដោយគ្រាន់តែជាអ្នកប្រកបវិជ្ជាជីវៈទូទៅម្នាក់ នៅអង្គភាពមន្ទីរឃុំឃាំងនៅប្រទេសអឺរ៉ុបមួយ ដែលធ្វើការសំខាន់ជាមួយអ្នកជាប់ឃុំឃាំងអឺរ៉ុប ដែលពួកគេមានទម្លាប់នៃការបរិភោគអាហារ របៀបរស់នៅ ជម្ងឺ ចិត្តសាស្ត្រជាក់លាក់ ។ល។ នោះមិនមែនមានន័យថា វេជ្ជបណ្ឌិត Falke មានគុណវុឌ្ឍិពិសេស ក្នុងការផ្ដល់មតិយោបល់ពីកន្លែងដាច់ស្រយ៉ាលនៅលើបញ្ហាដ៏ទូលំទូលាយ ដែលមេធាវីការពារក្ដីបានដាក់ជូនគាត់ឡើយ ។ គ្មានការប្រាប់ឱ្យដឹងដែលថា វេជ្ជបណ្ឌិត Falke មានជំនាញជាក់លាក់ណាមួយអំពីឱសថក្នុងតំបន់ត្រូពិក ឬថាគាត់ដឹងពីទម្លាប់នៃការបរិភោគអាហាររបៀបរស់នៅ ជម្ងឺចិត្តសាស្ត្រជាក់លាក់ ។ល។ របស់អ្នកជម្ងឺនៅកម្ពុជាដែរ ។

vi. តាមប្រវត្តិរូបការងាររបស់វេជ្ជបណ្ឌិត Falke គឺមានមានលក្ខណៈជាស្វ័យប្រកាស ក្នុងទម្រង់មួយ "ខ្លី" ហើយគាត់ក៏មិនបានបញ្ជាក់ឱ្យឃើញពីមូលហេតុ ដែលថាគាត់មានគុណវុឌ្ឍិនោះដែរ កុំថាឡើយដល់ "ភាពពិសេសខុសប្លែកពីគេ" ដែលត្រូវកោះអញ្ជើញដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះតាមកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីបច្ចុប្បន្ននេះ[20] ។

១៥. សំណើលើកទីមួយបាននិយាយថា គោលបំណងស្នើឱ្យកោះអញ្ជើញ វេជ្ជបណ្ឌិត Falke គឺដើម្បីឱ្យ "ធ្វើការពន្យល់ឱ្យបានពេញលេញ អំពីពាក្យពេចន៍ខាងផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រដ៏ស្មុគ្រស្មាញដែលមានសរសេរនៅក្នុងរបាយការណ៍ [មុនៗ] និងដើម្បីបំភ្លឺនូវភាពស្រពិចស្រពិលណាមួយ

---

[19] សំណើលើកទីមួយ, ទំព័រទី៨ ។

[20] សំណើលើកទីមួយ, ឧបសម្ព័ន្ធ គ, ប្រវត្តិរូបការងាររបស់វេជ្ជបណ្ឌិត Paulus Falke ។

ដោយសារការបកប្រែ នៃរបាយការណ៍ទាំងនោះឲ្យទៅជាភាសាផ្សេងៗគ្នា”[21] ។ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងសំណើទីមួយនេះ មិនបានបង្ហាញឲ្យឃើញអំពីថាតើ លោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ជាអ្នកមាន “គុណវុឌ្ឍិពិសេសប្លែកពីគេ” ដើម្បីពន្យល់ដោយយ៉ាងដូចម្តេចអំពីពាក្យពេចន៍ខាងវេជ្ជសាស្ត្រដ៏ស្មុគ្រស្មាញនេះ ឬ ដើម្បីដោះស្រាយអំពី “ភាពស្រពិចស្រពិលដោយសារការបកប្រែ” ។ ហេតុដូច្នេះហើយ បានជាសំណើលើកទីមួយនេះ ត្រូវបានបដិសេធយ៉ាងត្រឹមត្រូវដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះ នៅថ្ងៃទី២៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩ ។

១៦. ក្នុងពាក្យសុំទី២ ឥឡូវនេះបានស្វែងរកសុំឲ្យចេញដីកាកោះអញ្ជើញ លោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ឲ្យមកជួយដល់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ “ដើម្បីពន្យល់ឲ្យបានយល់អំពីរបាយការណ៍វេជ្ជសាស្ត្រនានារបស់[ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍] អំពីបទដ្ឋានជាអប្បបរមាស្តីពីការព្យាបាលជម្ងឺ និងអំពីការធ្វើតេស្តសាកល្បងដែលមនុស្សដែលមានវ័យនិងសុខភាពដូចជា[ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍] នេះអាចទទ្ទឹងចង់បាន-ហើយដែលនឹងត្រូវមានសិទ្ធិ បើសិនជាត្រូវឃុំខ្លួននៅឯ[អង្គភាពឃុំឃាំងរបស់តុលាការ ICTY] និងអំពីផលប៉ះពាល់ដោយសារការជាប់ឃុំឃាំងដែល មានរយៈពេលយូរចំពោះសុខភាពរបស់[ជនជាប់ឃុំ]”[22]។ សហព្រះរាជអាជ្ញា សូមជូនសេចក្តីសន្និដ្ឋានថា ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនបានផ្តល់មូលហេតុគ្រប់គ្រាន់ទេ នៅក្នុងពាក្យសុំទីពីរ ដែលស្នើឲ្យចេញដីកាកោះអញ្ជើញលោកវេជ្ជបណ្ឌិតFalke នេះ។ ទី១ គឺដោយលោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke គ្មានបានលើកឡើងអំពីបញ្ហាណាមួយក្នុងចំណោមបញ្ហាទាំងនេះទេ នៅក្នុងសេចក្តីសង្ខេបរបស់គាត់ ។ ទី២ គឺក្នុងពេលមួយដ៏ខ្លីមុនពេលត្រូវបើកសវនាការនៅថ្ងៃទី២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៩ ដូចនេះគាត់ហាក់ដូចជាមិនទំនងជានឹងអាចផ្តល់មតិនៅលើបញ្ហាទាំងនេះបានទេហើយក៏មិនអាចមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីឲ្យគាត់ត្រៀមរៀបចំធ្វើជារបាយការណ៍មួយ ដែលអាចអនុញ្ញាតឲ្យគ្រប់ភាគីទាំងអស់ត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការពិនិត្យរបស់គាត់បានដែរ។ ទី៣ គឺដូចដែលបានលើកឡើងពីខាងលើរួចហើយ លោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke មិនសមស្របសម្រាប់ឲ្យធ្វើការផ្តល់មតិទៅលើរបាយការណ៍ដែលទទួលបានមកពីអ្នកជំនាញនានា ដែលមានគុណវុឌ្ឍិខ្ពស់ជាងគាត់នោះទេ។ ទី៤ ចំពោះបញ្ហាស្តីពីបទដ្ឋានអន្តរជាតិក្នុងការឃុំខ្លួន ត្រូវបាន

---

[21] សំណើលើកទីមួយ, ទំព័រទី១ ។

[22] ពាក្យសុំទី២ កថាខណ្ឌទី៨។

លើកឡើងដោះស្រាយយ៉ាងគ្រប់គ្រាន់ និងដដែលៗជាបន្តបន្ទាប់រួចហើយ ដោយតុលាការនេះអនុញ្ញាតឲ្យគណៈកម្មាធិការកាកបាទក្រហមអន្តរជាតិ (ICRC) ចូលមកទស្សនានៅអង្គភាពឃុំឃាំងរបស់ខ្លួន។ នៅក្នុងពេលចូលមកធ្វើទស្សនកិច្ចរបស់ខ្លួននោះអង្គការ ICRC បានធ្វើសម្ភាសន៍អាជ្ញាធរនៃមន្ទីរឃុំឃាំង ត្រួតពិនិត្យមើលបរិវេណទីតាំងនៃមន្ទីរឃុំឃាំង ធ្វើសម្ភាសន៍ជនជាប់ឃុំ និងបុគ្គលិកពេទ្យដែលនៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំងនេះ[23]។ ទី៥ គឺដូចដែលសហព្រះរាជអាជ្ញា បានលើកឡើងជាទម្លីករណ៍កាលពីមុនរួចមកហើយថា នៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជំទាស់នឹងការបន្តចិរវេលានៃការឃុំខ្លួននេះគឺមិនបានលើកឡើងជាក់ស្តែងអំពីបញ្ហាស្តីពីសុខភាពរបស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទេហើយបញ្ហានេះទៀតសោតក៏មិនត្រូវបានលើកឡើងពិភាក្សាដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៅក្នុងដីកាសម្រេចរបស់ខ្លួន ស្តីពីការបន្តចិរវេលានៃការឃុំខ្លួននោះដែរ[24]។

១៧. អាស្រ័យហេតុនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា សូមស្នើដល់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ឲ្យបដិសេធចោលនូវពាក្យសុំខាងលើ ដោយលោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke មិនសមស្របសម្រាប់ធ្វើការផ្តល់នូវការធ្វើកោសលវិច័យតាមដូចដែលបានស្នើឡើងនៅក្នុងពាក្យសុំនោះទេ។

បើសិនជាលោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ត្រូវបានយល់ឃើញថាជាអ្នកជំនាញឯកទេសមួយរូបនោះ ប្រវត្តិរូបសង្ខេបរបស់គាត់ក៏មិនមានគុណវុឌ្ឍិជាអ្នកឯកទេសខាងរបាយការណ៍បានដែរ

១៨. ទោះបីជាត្រូវបានសន្មតដោយយោលទៅតាមការលើកឡើងនូវសំអាងដែលថា លោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke អាចមានគុណវុឌ្ឍិជាអ្នកជំនាញឯកទេសមួយរូបបាន អនុលោមតាមវិធាន៣១

---

[23] *ករណីរឿងរបស់ អៀង សារី,* លិខិតរបស់អង្គការ ICRC ផ្ញើជូនលោកប្រធានរដ្ឋបាលនៃ អ.វ.ត.ក ចុះថ្ងៃទី១១ ខែមករា ២០០៨, ឯកសារលេខ A57, ERN 00158321។

[24] *ករណីរឿងរបស់ អៀង សារី,* ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងសំណើរបស់ អៀង សារី ដែលស្នើសុំឲ្យពិនិត្យអ្នកជំនាញវេជ្ជសាស្ត្រនៅក្នុងពេលសវនាការផ្ទាល់មាត់លើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ស្តីពីការបន្តចិរវេលានៃការឃុំខ្លួន ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨, C22/5/15, ERN 00282674-00282679, កថាខណ្ឌទី១២-១៥។

និងវិធាន៣២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងនោះក្តីក៏ "របាយការណ៍ខ្លី"("សេចក្តីសង្ខេប") របស់គាត់ គឺមិនអាចមានលក្ខណៈសម្បត្តិជា "របាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញឯកទេស"បានដែរ ។ "សេចក្តីសង្ខេប" គឺមិនបានផ្អែកលើព័ត៌មានពីដើមដំបូងគេណាមួយទេ។ ប៉ុន្តែគឺគ្រាន់តែជាការធ្វើសេចក្តីសង្ខេបមួយនៃរបាយការណ៍វេជ្ជសាស្ត្រទាំងអស់ដែលដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានផ្តល់ទៅឱ្យលោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke តែប៉ុណ្ណោះ ដែលមិនមានលក្ខណៈពេញលេញនិងមិនមានធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋាន។ ។ ឧទាហរណ៍ដូចជា សេចក្តីសង្ខេបនោះ មិនបានឆ្លើយតបទៅនឹងសំនួរចំនួនបួន ដែលបានចោទសួរទៅលោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ដូចខាងក្រោមនេះ៖

"i. តើធ្វើដូចម្តេចដើម្បីឱ្យយើងអាចបង្ហាញសក្ខីកម្មឱ្យឃើញថា តើលោក អៀង សារី មានសុខភាពរឹងមាំអាចនឹងធ្វើការឃុំខ្លួនបានដែរ ឬទេ?

ii. តើលោកអៀង សារី មានសុខភាពរឹងមាំអាចនឹងចូលរួមនៅក្នុងសវនាការបានដែរ ឬទេ?

iii. តើលោកអៀង សារីមានសុខភាពរឹងមាំអាចចូលរួមនៅក្នុងការការពារក្តីរបស់គាត់ផ្ទាល់បានដែរ ឬទេ?

iv. តើមានការធ្វើតេស្តសាកល្បងណាបន្ថែមទៀតដើម្បីធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យដើម្បីកំណត់អំពីស្ថានភាពសុខភាពបច្ចុប្បន្នខាងផ្លូវកាយ និងខាងស្មារតី និងពីសមត្ថភាពរបស់លោកអៀង សារីដែរ ឬទេ?"[25]

១៩. សេចក្តីសង្ខេបចំនួនពីរទំព័ររបស់លោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ដែលនៅក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាថា មិនមានការផ្តល់នូវកោសលវិច័យណាមួយ ហើយក៏មិនបានជួយដល់តុលាការក្នុងការធ្វើឱ្យយល់កាន់តែច្បាស់ល្អថែមទៀតលើបញ្ហាណាមួយ ដែលបានលេចឡើងនៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះទេ ។ សេចក្តីសង្ខេបនេះខំព្យាយាមធ្វើសង្ខេបរបស់គាត់នូវយោបល់របស់អ្នកជំនាញនានាដែលមានគុណវុឌ្ឍិខ្ពស់ជាងលោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ដែលគាត់គ្រាន់តែជាគ្រូពេទ្យប្រកបវិជ្ជាជីវៈទូទៅមួយរូបប៉ុណ្ណោះ។ ក្នុងការតាក់តែងនូវសេចក្តី

---

[25] ពាក្យសុំទី១, ឧបសម្ព័ន្ធ ខ, របាយការណ៍របស់លោកវេជ្ជបណ្ឌិត Paulus Falke, ទំព័រ១។

00288277

សង្ខេបរបស់ខ្លួននេះ គឺលោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ខំស្វែងរកដើម្បីធ្វើជា "អ្នកជំនាញមួយរូបពីលើអ្នកជំនាញទាំងឡាយ" ដែលមិនមែនជាអ្នកជំនាញដូចដែលនៅក្នុងវិធាន៣២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងបានកំណត់នោះទេ។ វិធាន៣២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង រំពឹងចង់ឱ្យបានអ្នកជំនាញឯកទេសជាអ្នកទទួលរ៉ាប់រងក្នុងការ "ពិនិត្យលើផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ ផ្នែករោគវិកលវិទ្យា ឬផ្នែកចិត្តសាស្ត្រណាមួយ"របស់ចុងចោទ ហើយមិនមែនគ្រាន់តែដើម្បីឱ្យធ្វើសង្ខេប ឬផ្តល់មតិទៅលើរបាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញទាំងឡាយដែលមានគុណវុឌ្ឍិខ្ពស់ជាងខ្លួន ដែលតុលាការនេះបានទទួលរួចហើយនោះទេ។

២០. សេចក្តីសង្ខេបរបស់លោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke នឹងមិនអាចជួយអ្វីតទៅទៀតបានទេ ដោយសារបញ្ហាដែលក្នុងសេចក្តីសង្ខេបនេះបានពោលអះអាងថា នឹងធ្វើការផ្តល់យោបល់ទៅតាមអ្វីដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានស្នើប្រគល់ភារកិច្ចរួចហើយទៅឱ្យអ្នកជំនាញដែលមានគុណវុឌ្ឍិខ្ពស់ជាងនេះជាអ្នកធ្វើ ហើយរបាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញទាំងនោះត្រូវបានទទួលមករួចហើយ។ ម្យ៉ាងទៀត របាយការណ៍បន្ថែមទៀតនឹងត្រូវបានទទួលដោយផ្អែកតាមមូលដ្ឋានដែលបានកំណត់ ក្នុងពេលខាងមុខ។ លក្ខខណ្ឌកំណត់អំពីការងារដែលបានផ្តល់ដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដល់អ្នកជំនាញរបស់ខ្លួនគឺមានលក្ខណៈល្អិតល្អន់ ឧទាហរណ៍ នៅក្នុងដីកាសម្រេចចាត់តាំងអ្នកជំនាញ ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨ របស់ខ្លួនលក្ខខណ្ឌរបស់អ្នកជំនាញគឺមាន៖

i. "តើការពិនិត្យទៅលើជនជាប់ឃុំមានបង្ហាញឱ្យឃើញអំពីរោគសាស្ត្រជាក់លាក់ណាមួយ ឬទេ? បើសិនជាមានបង្ហាញនោះ សូមឱ្យរៀបរាប់និងចង្អុលបង្ហាញថា តើរោគសាស្ត្រនេះទាក់ទងទៅនឹងស្ថានភាពវេជ្ជសាស្ត្រអ្វីខ្លះ?

ii. សូមបញ្ជាក់មើល ថាតើជម្ងឺទាំងនេះមានតម្រូវឱ្យធ្វើការព្យាបាល ឬការថែទាំជាពិសេសដែរឬទេ? ឬមួយក៏ក្នុងនោះមានការចង្អុលប្រាប់ណាមួយផ្ទុយពីនេះ? ជាការច្បាស់លាស់ជាងនេះទៅទៀតនោះ គឺតើស្ថានភាពវេជ្ជសាស្ត្រតម្រូវឱ្យមានវិធានការ

ជាក់លាក់ផ្សេងៗដែរឬទេ? គឺពាក់ព័ន្ធទៅនឹងលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួនរបស់ជនជាប់ឃុំផង ហើយនិងទៅនឹងការចូលរួមរបស់គាត់នៅក្នុងការស៊ើបសួររបស់តុលាការផង។

iii. តើនៅក្នុងការពិនិត្យផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រទាំងនេះមានត្រូវការអ្នកជំនាញឯកទេសផ្សេងទៀតដែរ ឬទេ? បើសិនជាត្រូវការនោះ តើអ្នកជំនាញផ្នែកអ្វី?

iv. បើសិនជាចាំបាច់ សូមផ្តល់នូវវិនិច្ឆ័យទុកជាមុនមួយអំពីលទ្ធភាពដើម្បីធ្វើការកែប្រែ តើស្ថានភាពមានការថយចុះ ឬមួយក៏ល្អប្រសើរឡើង"[26]។

v. សូមផ្តល់នូវសេចក្តីសង្កេតផ្សេងៗទៀត ដែលមានប្រយោជន៍ស្តីពីសុខភាពរបស់ជនជាប់ឃុំ។

២១. សេចក្តីសង្ខេបរបស់លោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke គ្មានបានបន្ថែមអ្វីទាល់តែសោះ ទៅលើអ្វីដែលតុលាការនេះឬអ្នកជំនាញខាងវេជ្ជសាស្ត្រទាំងឡាយ ដែលត្រូវបានចាត់តាំងមិនបានដឹងទេ។ សេចក្តីសង្ខេបមិនបានផ្តល់នូវកោសលវិច័យថ្មីណាមួយនោះទេ លើកលែងតែនិយាយអំពីការដែលលោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke មិនមានលទ្ធភាពក្នុងការឈានទៅដល់ការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានតែប៉ុណ្ណោះ ដោយសារតែគ្មានការធ្វើតេស្តពិសោធន៍មួយចំនួនដែល-ផ្អែកតាមយោបល់គាត់ថា-ចាំបាច់គឺត្រូវធ្វើទៅលើដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ ទោះបីជាការធ្វើតេស្តពិសោធន៍ទាំងនេះត្រូវបានធ្វើឡើងក្តី ក៏លោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke នឹងមិនមែនជាអ្នកដែលត្រូវធ្វើសេចក្តីអធិប្បាយផ្តល់មតិទៅលើ(លទ្ធផលនៃ)ការធ្វើតេស្តពិសោធន៍ទាំងនេះ ស្របតាមការចាំបាច់ដែលតម្រូវឱ្យអ្នកជំនាញឯកទេសជាអ្នកធ្វើការវាយតម្លៃដែរ ដែលលោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke មិនមែនជាអ្នកជំនាញដូចនោះផង។

២២. អាស្រ័យហេតុនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញា សូមស្នើឱ្យ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បដិសេធចោលនូវសេចក្តីសង្ខេបខាងលើរបស់លោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ដោយសារតែសេចក្តីសង្ខេបនោះបំពេញ

---

[26] *ករណីរឿងរបស់អៀង សារី*, ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដីកាសម្រេចចាត់តាំងអ្នកជំនាញ, សំណុំរឿងលេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស, ចុះថ្ងៃទី២១ កុម្ភៈ ២០០៨, ERN 00164556-00164557, D76, ទំព័រ២។

មិនបានគ្រប់តាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនានាស្តីពីរបាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញ ដូចដែលមានចែងនៅក្នុងវិធាន៣១ និងវិធាន៣២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

ពាក្យសុំគឺជាការខាតបង់ផ្សេងៗដោយឥតប្រយោជន៍ ហើយនឹងធ្វើឱ្យខូចខាតដល់ការសន្សំសំចៃរបស់តុលាការ

២៣. ដូចបានលើកឡើងខាងលើ ពាក្យសុំបច្ចុប្បន្ននេះត្រូវបានដាក់ជាបន្ថែមពីលើសំណើចម្រុះមួយដែលបានដាក់ហើយដែលត្រូវបានបដិសេធចោលនៅក្នុងពេលថ្មីៗបំផុតនេះ នៅក្នុងដំណើរការនៃនីតិវិធីតែមួយដដែល ដែលក្នុងនោះ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានស្នើសុំឱ្យធ្វើដីកាកោះអញ្ជើញវេជ្ជបណ្ឌិត និងអ្នកជំនាញស្ទើរតែទាំងអស់ដែលមានចំនួនដ៏ច្រើនដែលធ្លាប់បានពិនិត្យព្យាបាលជម្ងឺឱ្យគាត់នៅក្នុងរយៈពេលឃុំខ្លួនគាត់ដប់ប្រាំខែកន្លងមកនេះ។ សហព្រះរាជអាជ្ញា បានច្រានចោលនូវសំណើចម្រុះនេះ ដោយសារតែមូលហេតុយឺតពេលពេក មិនច្បាស់លាស់ ទូលំទូលាយហួសពេក និងមិនមានការចង្អុលបង្ហាញភស្តុតាងខាងអង្គហេតុ និងខាងអង្គច្បាប់[27]។ ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានថ្ងៃនៃការបដិសេធលើសំណើចម្រុះ និងការបដិសេធលើពាក្យសុំទីមួយដែលស្នើឱ្យចេញដីកាកោះអញ្ជើញលោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ឱ្យមកធ្វើជា "សាក្សី" នោះដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានដាក់ពាក្យសុំទីពីរ ដែលស្នើសុំឱ្យចេញដីកាកោះអញ្ជើញលោកវេជ្ជបណ្ឌិត Falke ជាគ្រូពេទ្យដែលជាអ្នកដែលប្រកបវិជ្ជាជីវៈទូទៅ - ដែលមិនមានគុណវឌ្ឍិជា"អ្នកជំនាញឯកទេស"មួយរូប - ដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃនិងពន្យល់អំពីរបាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញនានាដែលមានគុណវុឌ្ឍិខ្ពស់ជាងគាត់និងដែលមានចំណេះដឹងខ្ពស់ជាងគាត់និងដែលអាចមានសិទ្ធិជួបប្រាស្រ័យជាមួយដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដោយផ្ទាល់ និងអាចបើកមើលឯកសារពេទ្យរបស់គាត់បាន។ ហេតុដូចនេះ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះនឹងក្លាយទៅជាការចំណាយពេលវេលា និងធនធានខ្ជះខ្ជាយឥតប្រយោជន៍ ហើយនឹងធ្វើឱ្យខូចទៅដល់ការសន្សំសំចៃរបស់តុលាការទៀតផង។

---

[27] *ករណីរឿងរបស់ អៀង សារី,* ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងសំណើរបស់ អៀង សារី ដែលស្នើសុំឱ្យពិនិត្យអ្នកជំនាញវេជ្ជសាស្ត្រ នៅក្នុងពេលសវនាការផ្ទាល់មាត់លើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ស្តីពីការបន្តចិរវេលានៃការឃុំខ្លួន, សំណុំរឿងលេខ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ ១៧) ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩, ERN 00282674-00282667, C22/5/15 ។

C22/5/30

សំណុំរឿងលេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អបជ-១៧)

៣. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

២៤. សហព្រះរាជអាជ្ញា សូមស្នើដល់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ឲ្យបដិសេធចោលនូវពាក្យសុំទីពីរ នេះ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ, ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
នៅថ្ងៃទី១៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៩

សហព្រះរាជអាជ្ញា

លោកស្រី ជា លាង **លោក** Robert PETIT